

Dr. Mehmet TANIŞIR | Mülkiye Başmüfettişi

Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Okul Katliamlarının Nedenleri

I.OKUL ŞİDDETİ VE OKUL KATLIAMI İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

Dünya Sağlık Örgütü şiddeti ; fiziksel ya da psikolojik gücün bireyin kendisine, başka birine, bir gruba ya da topluluğa karşı yöneltilen, yaralama, ölüm, psikolojik zarar, gelişim bozukluğu ya da yoksun bırakmaya yol açma olasılığı büyük olan eylemlerin bilinçli olarak gerçekleştirilmesi ya da bu eylemlerde bulunmakla tehdit edilmesi olarak tanımlamaktadır (WHO,2011).

Bir insanın belirli bir süre boyunca sürekli tekrar eder biçimde birinin veya birilerinin isteyerek ve bilerek sözel, fiziksel veya psikolojik olarak olumsuz davranışlarına maruz kalmasına zorbalık denilmektedir. Okul zorbalığı, bir ya da birden çok öğrencinin kendilerinden daha güçsüz öğrencileri kasıtlı ve sürekli olarak rahatsız etmesiyle sonuçlanan ve mağdurun kendisini koruyamayacak durumda olduğu bir saldırganlık türüdür. Okul zorbalığı, tekme atma, tokat vurma, itme, çekme gibi fiziksel; sataşma, alay etme, dalga geçme, kızdırma, hoşla gitmeyen isim takma, küçük düşürücü sözler söyleme gibi sözel; dedikodu ve söylenti çıkarıp yayma, arkadaş grubundan dışlayarak yalnızlığa terk etme gibi dolaylı ya da para veya diğer eşyalarını zorla alma, almakla tehdit etme, eşyalarına zarar verme gibi davranışsal olarak görülebilir (Mobbing ile Mücadele Derneği, 2014).

Okul şiddeti; güven ortamını tehdit eden, okuldaki kişilerin can ve mallarını hedef alan her tür yıkıcı ve bozucu saldırganca eylemlerdir. Okul şiddeti, fiziksel olduğu gibi, sözel, davranışsal (dışlama, küçük düşürme, hakkında dedikodu yayma), öğrencinin veya eğitim çalışanlarının eşyalarına zarar verme, cinsel saldırıda (sözel veya fiziksel) bulunma gibi çok değişik şekillerde olabilir. Okul güvenliği, öğrencilerin, öğretmenlerin ve diğer personelin kendilerini fiziksel, psikolojik ve duygusal bakımdan özgür hissetmeleridir (Okullarda Şiddet ve Zorbalığın Önlenmesi Öğretmen El Kitabı,2013).

Okula silahlı saldırı ifadesi, birden fazla kurbanın olduğu silahlı saldırılar için kullanılmaktadır. Bu saldırılarda özellikle hedef alınan kişi veya kişiler olduğu gibi aynı zamanda rastgele ateş edilen kurbanlar da bulunmaktadır. Bu saldırıyı gerçekleştiren saldırganların genellikle okulun mevcut öğrencisi veya eski öğrencisi olduğu bilinmektedir. Amerika'daki okullara yapılan silahlı saldırılardan sadece ikisinde, faillerin okul öğrencisi olmadığı anlaşılmıştır (Langman, 2013:131).

Ölümçül okul şiddeti kavramı silahlı okul saldırıları için kullanılan bir terimdir. Ölümçül okul şiddeti; okulda, okul mülkiyeti içinde, okulun sponsor olduğu bir aktivitede meydana gelen bir veya birden fazla ölümü içermektedir. Ölümçül okul şiddeti; intihar, okul içi cinayet, çete ile ilişkili ölüm ve silahlı okul saldırılarını da içerebilir (Daniels, Briadley, 2011:3). Bazı yazarlar da silahlı

okul saldırıları için “toplu cinayet(mass murder”, “sivil katliam (civillian massacre)” ifadesini kullanmaktadır. Okul katliamı olarak bilinen silahlı okul baskınları ABD de doğrudan ulusal çapta etki yapmıştır (Daniels, Page, 2013:422-423).

II.AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ’NDE OKUL KATLİAMLARI

Tablo: Dünyadaki Silahlı Okul Saldırılarının Coğrafik Dağılımı

Ülke	Olay Sayısı
Arjantin	1
Avustralya	1
Bosna Hersek	1
Brezilya	3
Kanada	7
Çin	2
Danimarka	1
Finlandiya	2
Fransa	2
Almanya	8
Yunanistan	1
Macaristan	1
Japonya	2
Hollanda	1
Kuzey İrlanda	1
Polonya	1
Porto Riko	1
Rusya	1
Suudi Arabistan	1
Güney Afrika	3
İsveç	1
Tayland	1
Ukrayna	1
Amerika Birleşik Devletleri	76

(Böckler v.d., 2013:11)

Tablo verilerine göre 2011 yılının sonuna kadar, birden fazla kurbanın olduğu silahlı okul saldırılarından 76’sının (%63) ABD’de olduğu; dünyanın kalan diğer ülkelerinde meydana gelen olay sayısının 44(%37) olduğu anlaşılmaktadır. Başka bir deyimle, ABD okullarındaki olay sayısının diğer tüm ülkelerde meydana gelen olay

sayısından çok fazla olduğu görülmektedir. Ayrıca bu tür olayların daha çok gelişmiş ülkelerde görüldüğü; en çok olayın meydana geldiği üç ülkenin ABD (76), Almanya (8) ve Kanada (7) olduğu anlaşılmaktadır.

ABD’de Okul Katliamı Örnekleri:

1-14 Aralık 2012 tarihinde, Connecticut Eyaleti’ndeki Sandy Hook İlkokulu’ndaki (New Town, Conn), silahlı saldırıda 20’si çocuk olmak üzere, 27 kişi ölmüştür. Olay, ABD tarihinde 2007 Virginia Tech katliamından sonra tek kişi tarafından gerçekleştirilen en ölümlü ikinci katliam olmuştur.

Resimde görülen (Images For Sandy Hook Shooting) 20 yaşındaki saldırgan Adam Lanza; önce annesi Nancy Lanza’yı, Newton kasabasındaki evinde başına 4 kez silahla ateş ederek öldürmüştü, daha sonra ise resimde görülen annesine ait silahlarla Sandy Hook İlkokulu’nu basmıştır. Adam Lanza, 6 ve 7 yaşlarında toplam 20 çocuğu ve bu çocukları korumaya çalışan okul müdürü ile 5 öğretmeni öldürmüştür. Saldırı sırasında 156 el ateş etmiştir. Baştan aşağı siyah giyinen ve güneş gözlüğü takan Lanza olay yerine polis ve insanların gelmesiyle başına ateş ederek intihar etmiştir(WIKIPEDIA, Sandy Hook Elementary School Shooting).

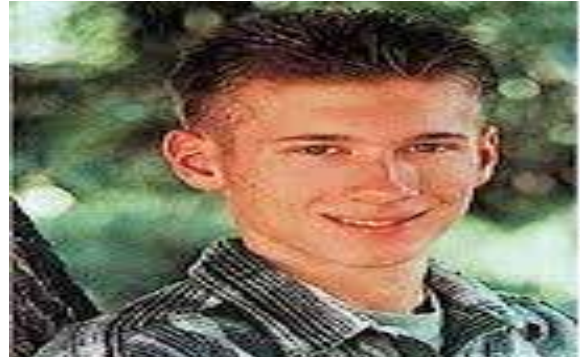

Saldırıda 5 ile 10 yaş arasındaki küçük çocukların hedef alındığını belirten ABD Başkanı Barack Obama, silahlı saldırıyla ilgili düzenlenen basın toplantısında yaptığı konuşmada duygusal bir ifadeyle; "...Bu çocukların önünde mezuniyet ve kutlamalar vardı.

Ölenler arasında öğretmenler de var. Hayatını kaybedenlerin aileleri başta olmak üzere dalga dalga acıyla karşı karşıyayız. Çocukların masumiyeti küçük yaşta çalındı. Bu acıyı tarif etmenin yolu yok..." demiş ve göz yaşlarını tutamamıştır. Obama daha sonra, konuşma metninin tamamını okumadan kürsüden ayrılmıştır (Mynet Haber, 2012).

2-20 Nisan 1999 tarihinde, Colorado Eyaleti'ndeki Columbine Lisesi'nde okulun öğrencilerinden 18 yaşındaki Eric Harris(resimde solda) ve 17 yaşındaki Dylan Klebold (resimde sağda) adlı öğrenciler 12 öğrenciyi ve bir öğretmeni öldürmüşlerdir.

Ayrıca, 24 kişiyi de yaralamışlardır. Bu olay ABD tarihinin en azılı okul saldırılarından biri olmuştur. Her iki öğrenci de olaydan sonra okulun kütüphanesinde intihar etmiştir.

İkili, facia öncesi ayrıntılı bir plan yapıp çizmişler. Propan bombaları yapmışlar, bunları okulun her bir köşesine yerleştirmişler, ama patlatamamışlardır. Bombaların hepsi patlatılmış olsaydı, en az 300 kişi hayatını kaybedebilirdi. Facia gününün 20 Nisan olmasının sebebi bu tarihte Adolf Hitler'in doğmasıydı (WIKIPEDIA, Eric Harris and Dylan Klebold).

3-16 Nisan 2007 tarihinde, Virginia Tech Üniversitesi'nde bir lisans öğrencisi 32 öğrenciyi öldürmüş ve 23 kişiyi yaralamıştır. ABD tarihindeki en ölümcül silahlı saldırı olaylarından biri olmuştur. Resimde görülen olayın faili 23 yaşındaki Seung-Hui Cho, resimdeki silahlarla katliamı gerçekleştirmiş ve katliamdan sonra intihar etmiştir.

Katliam yaklaşık olarak iki saat arayla gerçekleşen iki ayrı saldırıdan oluşmaktadır. Katliam Amerika Birleşik Devletleri tarihinde, okul içinde veya dışında şimdiye kadar tek kişi tarafından gerçekleştirilmiş en ölümcül silahlı saldırı olayıdır.

Saldırılar uluslararası medyada genişçe yer bulmuş ve ABD yasaları ve kültürünün eleştirilmesine sebep olmuştur. Katliam ayrıca silah şiddeti, silah yasaları, ruh sağlığı konusunda ABD sistemindeki boşluklar, failin akıl durumu, okul yönetiminin sorumluluğu, gazetecilik etiği ve diğer konularda şiddetli tartışmaların yaşanmasına yol açmıştır. (WIKIPEDIA, Virginia Tech Shooting).

III. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ'NDEKİ OKUL KATLİAMLARININ NEDENLERİ

1. Zorbalık (Bullying)

Amerika'daki 38 silahlı okul saldırılarının 20'sinde (%52,6) saldırganlar; zorbalık, gözdağı ve tacizden kaynaklanan intikam alma duygusuyla motive olmuşlardır (Larkin, 2013:169). Columbine Lisesi katliamını yapan saldırganlar da zorbalıktan kaynaklanan intikam alma duygusuyla hareket etmişlerdir.

2. Bireysel Silahlanma Sorunu

ABD'de okullara yönelik silahlı saldırıların nedenlerin başında bireysel silahlanma gelmektedir. Her eyaletin silah satışlarını düzenleyen kendi kanunları var. Herkesin kolaylıkla silah bulundurabilmesi ve yasal farklılıklar, okul katliamlarının en büyük sebebi olarak gösterilmektedir. Örneğin, Alaska ve Arizona Eyaletleri'nde bir kişi, ruhsatsız silah bulundurabilir. Vermont Eyaleti'nde 16 yaşından gün almış birisi, herhangi bir izne gerek duymadan silah satın alabilir, taşıyabilir. Montana'da ise yaş sınırı 14'dür.

Çok sayıda eyalette, uzun namlulu olanlar dâhil silah taşımak ve "meşru müdafaa" kapsamında ateş açmak serbesttir. Örneğin Florida Eyaletinde, hayatını tehlikede görüp ateş açarak birini öldüren kimse tutuklanmamaktadır. Ülke genelinde, silah satıcılarının çoğunun lisanssız olması da dikkat çekmektedir (TURKISHNY, 2012).

Bugün resmi kayıtlara göre Amerikan vatandaşlarının %32'si silah sahibidir. Bu oran, kayıt dışı silahlanma ile birlikte %50'leri bulmaktadır. Amerika'da her 100 kişiye 89 adet silah düşmektedir. Araştırmalar, evinde silah bulunan insanların cinayete meylinin 3 kat arttığını göstermektedir. Birleşmiş Milletler'in araştırması, cinayetlerin %77'sinin ateşli silahlarla işlendiğini ortaya koymaktadır (Doğan, 2012). Amerika'da her gün silahlı saldırılardan ölenlerin sayısının 56'yı bulduğu bilinmektedir (Pearson, 2013).

ABD'de silah, anayasal bir hak olmanın yanında ABD'li-lerin yaşam stiline bir parçası olarak da görülmektedir. Bu sorunun çözümünün önündeki en büyük engellerden biri ABD'deki silah lobisidir. ABD'de bir kesim, daha güvenli bir Amerika'nın daha çok silah satışıyla sağlanacağı yönünde görüş bildirmektedirler. ABD silah lobisinin önemli merkezlerinden sayılan National Rifle Association - NRA (Ulusal Tüfek Derneği) bu görüşün en ateşli savunucularından biridir.

NRA okullarda güvenliğin silahlı kişiler tarafından sağlanmasını bir çözüm olarak görmektedir. ABD'nin Ohio eyaletindeki silah kullanımı savunucularının, ateşli silah teknikleri eğitimine ilişkin 24 öğretmene test programı hazırlaması, Arizona eyaleti başsavcısının da her okulda bir öğretmenin silah taşımaya gerektiğine dair kanun değişikliği teklifini eyalet meclisine sunması tartışmaları daha da artırmıştır (TURKSAM, 2012).

26 eyaletteki 37 okul silahlı saldırıları ile ilgili bir çalışmada; olayların yaklaşık üçte ikisinde, saldırganın silahı kendi evinden ya da bir akrabasından aldığı anlaşılmıştır. Ailelerin kendi silahlarını kilitli bir yerde ve güvenli bir şekilde saklamaları da önemli konudur (Law Center to Prevent Gun Violence, 2013).

Örneğin, Sandy Hook İlkokulu katliamı saldırganı Adam Lanza, saldırıları annesine ait biri yarı otomatik maki-neli tüfek ve ikisi tabanca olmak üzere 3 farklı silahla düzenlemiştir (WIKIPEDIA, Sandy Hook Elementary School Shooting). Adam Lanza'nın katliamda profesyonel silahlar kullandığı, Lanza'nın elinde saniyede altı kurşun atabilen .223 kalibreli bir tüfek bulunduğu, NATO askerlerinin tüfeği olarak anılan .223, dürbün takıldığında keskin nişancı silahı haline geldiği, Lanza'nın iki tabancasından birinin Glock diğeri ise Sig Sauer olduğu, Avusturya yapımı Glock tabanca 9 mm namlulu, tabanca hafifliği ve sessizliği nedeniyle tercih edildiği, bu yüzden Glock, "suikast silahı" olarak da bilindiği, İsviçre yapımı Sig Sauer ise her türlü hava koşullarında kullanılabilme ve 9 mm mermi atma özelliği olduğu anlaşılmıştır (Mynet haber, 2012).

3. Ailevi ve Psikolojik Sorunlar

Akil hastalığı veya "ruhsal hastalıklar" okul katliamlarının nedenleri arasında yer almaktadır. Örneğin Virginia Tech'te İngilizce bölümü son sınıf öğrencisi olan Cho'ya, orta okula giderken ileri endişe bozukluğu teşhisi konuldu ve bu yönde tedavi uygulandı ve lisedeki üçüncü sınıfına kadar terapi ve özel eğitim desteği almaya devam etti. 2005'te Cho kolejde iki kız öğrenciyi

takip etmekle suçlandı ve Virginia özel adliyesi tarafından akli denge-
sinin yerinde olmadığı anlaşılmıştır.

Öte yandan ailevi sorunlar da okul katliamların da önemli rol oyna-
maktadır. Örneğin Sandy Hook il-
kokulu Katliamını yapan Adam Lan-
za'nın anne babasının boşandığı,
saldırganın annesiyle birlikte yaşa-
dığı ve annesiyle sorunları olduğu
iddia edilmiştir.

4. Şiddet İçerikli Medya Tüketimi

Şiddet içerikli medya tüketimi,
özellikle şiddet içeren video ve
bilgisayar oyunu tüketimi, okul si-
lahlı saldırıları veya okul katliamları
için önemli bir faktördür. Örneğin,
Adam Lanza; Columbine Lisesi
katliamı, 2011 Norveç katliamı ve
2006 Amish okul katliamı gibi çe-
şitli katliamları araştırmış ve bun-
larla ilgili videoları bilgisayarına
indirdiğini polis tespit etmiştir (WI-
KIPEDIA, Sandy Hook Elementary
School Shooting).

Bu nedenle, şiddet içeren video
ve bilgisayar oyunlarına erişimin
sınırlandırılması veya yasaklanması
ABD'de çok tartışılmıştır. Örneğin,
2005 yılında Kaliforniya Eyaletin-
de, küçüklere (reşit olmayanlara)
şiddet içerikli video oyunlarının
satılması yürürlüğe giren bir yasa
ile yasaklandı. Fakat ABD Anayasa
Mahkemesi 2011 yılında bu yasa-
nın Anayasayı ihlal ettiğine karar
verdi (Brown v. Entertainment
Merchants Association). Bu konu
halen tartışılmaktadır.

5. Medya Haberleri

Okul katliamı ile ilgili medya ha-
berlerin medyada aynen yayımlan-
ması, çocuk ve gençleri olumsuz
etkileyebilir, tahrik edebilir, buna
meyilli olanlar bu suçları taklit
edebilirler. Okul katliamlarının
medyada yer alması daha sonra-
ki okul saldırılarına etki edebilir.

Bu nedenle okul katliamı gibi okul
şiddeti içeren haberlerin çocuk-
ları daha az etkileyecek ve tahrik
etmeyecek şekilde yapılması ge-
rekmemektedir. Aksi halde bu tür ha-
berler, şiddete meyilli olanları ce-
saretlendirecektir. Medyada okul
katliamı haberlerinin bütün detayı
ile verilmesi, dramatik bir şekilde
olayın arka planı ile anlatılması ve
ağır bir şekilde suçun vurgulan-
ması; suça meyilli olanları motive
edeceği gibi, okul katliamının mağ-
durlarında ve kurtulanlarda travma
etkisi yapacaktır. Bu nedenle okul
katliamı benzeri okul şiddeti olay-
larının medyada bütün ayrıntısıyla
yer almaması gerekir. İnternette
bu bakımdan aynı etkilere sahiptir.
Bu nedenle, bu konuda düzenleme
yapılması gerekmektedir (Bondü,
Scheithauer, Leuschner, Cornell
,2013: 347-349).

IV-SONUÇ

ABD'deki okul katliamı sayısının
diğer tüm ülkelerde meydana ge-
len olay sayısından çok fazla oldu-
ğu, bundan dolayı ABD'nin okul
şiddeti ile mücadelede çok önem
verdiği ve okul şiddetini azaltacak
çeşitli önlemler aldığı anlaşılmış-
tır. ABD'deki okul katliamlarının
başlıca nedenleri olarak; zorbalık,
bireysel silahlı saldırı sorunu, ailevi
sorunlar, psikolojik sorunlar, şiddet
içerikli medya tüketimi, katliam ha-
berlerinin medya ve internette yer
alması görülmektedir. Okul katliamı
olarak bilinen silahlı okul baskınları
ABD de doğrudan ulusal çapta etki
yapmış ve buna ilişkin son zaman-
larda ciddi önlemler alınmıştır.

Bu önlemlere rağmen bu tür sal-
dırlar tamamen bitmemiştir. Okul
katliamlarına tamamen engel ola-
bilmek, yukarıda belirtilen okul
katliamı nedenlerinin ortadan kal-
dırılması ile ancak mümkün olabi-
lecektir.

KAYNAKÇA

- BONDÜ, Rebecca, Herbert Scheithauer, Vincenz Leuschner, Dewey G. Cornell, "International Perspectives on Prevention and Intervention in School Shootings", (2013), (Ed. Nils Bäckler, Thorsten Seeger, v.d.), School Shootings, International Research, Case Studies, and Concepts for Prevention, New York, Springer, s.343-362, BÖCKLER, Nils, Thorsten Seeger, Peter Sitzer, Wilhelm Heitmeyer, "School Shootings: Conceptual Framework and International Empirical Trends", (2013), (Ed. Nils Bäckler, Thorsten Seeger, v.d.), School Shootings, International Research, Case Studies, and Concepts for Prevention, New York, Springer, s.1-24., DANIELS, Jeffrey A., & Mary C. Bradley, (2011), Preventing Lethal School Violence, New York, Springer., DANIELS, Jeffrey A., Jonathan W.Page, (2013), "Averted School Shootings", (2013), (Ed. Nils Bäckler, Thorsten Seeger, v.d.), School Shootings, International Research, Case Studies, and Concepts for Prevention, New York, Springer, s.421-439., DOĞAN, Mehmet, Amerika'da "Silah ve Suç" ilişkisi, (2012), (Erişim tarihi 17.6.2014), <http://www.dipnot.tv/amerikada-silah-ve-suc-iliskisi-mehmet-dogan-yazdi/2054/>, ERIKLİLİ, Dilek, Bullying-Okullarda Akran Zorbalığı, Mart Dergisi, (2012), (Erişim tarihi 30.06.2014), <http://www.martidergisi.com/bullying-okullarda-akran-zorbaligi>, Images For Sandy Hook Shooting, (Erişim tarihi 23.02.2015), <https://www.google.com.tr/#q=SANDY+HOOK+SHOOTING+Images>, LANGMAN, Peter, "Thirty-five Rampage School Shooters: Trends, Patterns, and Typology", (2013), (Ed. Nils Bäckler, Thorsten Seeger, v.d.), School Shootings, International Research, Case Studies, and Concepts for Prevention, New York, Springer, s.131-156, LARKIN, Ralph W., "Legitimated Adolescent Violence: Lessons from Columbine", (2013), (Ed. Nils Bäckler, Thorsten Seeger, v.d.), School Shootings, International Research, Case Studies, and Concepts for Prevention, New York, Springer, s.159-176., Law Center to Prevent Gun Violence, Guns in Schools Policy Summary, (2013), (Erişim tarihi 04.07.2014), <http://smartgunlaws.org/guns-in-schools-policy-summary/>, Mobbing ile Mücadele Derneği, Okul Zorbalığı,(2014), (Erişim tarihi 04.07.2014), <http://www.mobbing.org.tr/tr/okul-zorbaligi/>, Okullarda Şiddet ve Zorbalığın Önlenmesi Öğretmen El Kitabı, (2013), (Erişim tarihi 04.07.2014), http://mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/17/01/136379/dosyalar/2013_11/23040542_7_akranbaskrt.elkitab3.pdf, PEARSON, Carol, (2013), (Erişim tarihi 04.07.2014), <http://www.amerikaninsesi.com/content/abd-deher-gun-60-a-yakin-kisi-silahli-saldirida-oluyor/1700799.html>, TURKISHNY, (2012), (Erişim tarihi 04.07.2014), <http://www.turkishny.com/headline-news/2-headline-news/108911-amerikada-silah-sahibi-olmak-anayasal-bir-hak#UwE9YzhWHU>, TURKSAM, (2012), (Erişim tarihi 04.07.2014), <http://www.turksam.org/tr/makale-detay/720-abd-de-bireysel-silah-siz-lanma-tartismalari>, WHO, (2011), Violence Prevention Alliance. Global Campaign for Violence Prevention, (Erişim tarihi 04.07.2014), <http://www.who.int/violenceprevention/approach/definition/en/index.html>, WIKIPEDIA, Sandy Hook Elementary School Shooting, (Erişim tarihi 16.02.2015) http://en.wikipedia.org/wiki/Sandy_Hook_Elementary_School_shooting, Eric Harris and Dylan Klebold, (Erişim tarihi 16.02.2015), http://en.wikipedia.org/wiki/Eric_Harris_and_Dylan_Klebold, Virginia Tech Shooting, (Erişim tarihi 16.02.2015) http://en.wikipedia.org/wiki/Virginia_Tech_shooting